

Mars isten elvonul Budáról

Budán, az Ady Endre-utcai kaputató peremén változás történt a minap: eltűnt a kiegészítő tank, mely ágyúcsövét a pesti Bazilikára szegezve, rozsdaverten ott komorlott két és fél esztendeig, abban a helyzetben, ahogy utolsó lövését leadta. Pedig a Rézmál lakosai úgy hozzászórtak már, mint valamely furcsa emlékműhöz. Budán két esztendeig a kiegészítő ágyútálpak, légnyomásnyomorította gépkocsialvázak, behorpadt srappellhüvelyek és rozsdás tankok a hétköznapi élet díszleteivé szürkültek. A rongált tornyok, aknamarta úttestek, kiegészítő kertek, üszkös fűtők előterében ugyan ki csodálkozott volna azon, hogy használat után maradt valami ama harci számszámokból, ama romboló gépelekből, melyek munkájukat olyan hiánytalanul végezték el erre felé? A tank hozzátartozott az utca képéhez és a romok mögöttese grafikai stílérzékkel egészítették ki hatását. Eleinte sokat foglalkoztak vele: szerelőféle emberek gyakran pisznogtak mellette, nyilván azért, hogy használható apróbb alkatrészeit leszerezve, megkímélik az időjárás viszontagságaitól. Harcászatban járatosabb budai polgárok magyarázták mellette a Bimbó-utcai ütközést. A jelek szerint jó találkahely volt: „félnyolckor a kiegészítő tank mellett” — ezt könnyű megjegyezni. Tavasszal szőke és barna gyerekeik merültek el lövésztornyában s több órára félelmetes harci eszközzé vált újra a képletes csatákban. Később megunták és otthagyták a gyerekek is, akik úgylátszik játékokban hamar ráúnnak a realizmusra. Őszi estéken a holdfény élesen rajzolta ki szénfekete árnyékát, télen vastagon ráült a hó az árva vasszörnyetegre, ilyenkor úgy érezte az ember: döglött, magános, elhagyott, kiegészítő, mint a háború, a szervezett és gépi öldöklés ösztöne mifelénk az emberi idegekben.

Nem volt már egyéb hasznos figyelemztetésnél arravonatkozóan, hogy a Rézmál-dűlő, hogy Buda, hogy Magyarország földrajzi fekvése a nagy válságok pillanatában történelmi sorsot jelent. Többek között arra emlékeztetett, hogy a népe országútjának lakói számára a letélszava csak ez lehet: Béke.

Multak az évek és a kiegészítő tank súlyának tehetetlen erejével szinte hozzánőtt az utcához. A környéken viszont mintha történt volna valamely változás ez évek alatt. Az utcákon a módos emberek felépítették villáikat. Egy szép napon munkások jelentek meg a kimart bérházon és egy tél alatt rendbetették. A szomszéd iskola később tetőt és ablakokat kapott, a környék házainak kormos tetőgerendáit itt is, ott is, szinte észrevétlenül mértani nyugalmú cserépsorok takarták le. A Statisztika elpusztult kertjét heti harminc forintos bérrel aszszonynép hozta rendbe e tavasszon. A komolyképzű épületet megfoltozták és kifestették, a szomszédban kinyitott a kávéházas. A Margit-utcán öt-hat kőműves a céhek korának patriarkális munkamegosztásával egy év alatt felépített két egyemeletes törpevárat. A Zárda-utcában időközben mégiscsak elkészült egy kimart házsarok nyersmunkája. A körüli romház helyén neonfény néz át este egy földszinti üzletsorról a szomszédos tömegsír takarítatlan

romházazára. Ahol táborozás, oduk és romok voltak esztendeje még, ma épülő házak tövébe vert új kocsmákban bírálják a kormányt more patrio az esti fröccsre betérő boltosok és mesteremberek.

Mindez alig észrevehetően, szinte láthatatlanul, vontatottan és szeszélyesen történt. Néhány ember időközben kopácsolt és csákányozott a környéken, nagy kihagyásokkal és szünetekkel, minden előre sejthető terszerűség híjjával. Közben kiszámíthatatlanul és ellenőrizhetetlenül nagyjából rendbe jött a környék, mint ahogy egy seb begyógyul, ahogy egy lassan mozduló növény nyújtózik ágaiival és gyökérzetével. A tankot stílszerűtlennek és időszerűtlennek kezdtük érezni: egy kor emlékének, amit a tárgyi változás és növekedés lassú, szerves ereje megváltoztatott közben.

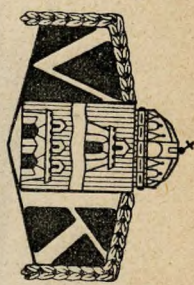
Most eltűnt, ahogyan hétről-hétre és hónapról-hónapra eltűnik valami a nyomasztó és martialis multból és ahogy felépül valami az észrevétlenül növekvő jelen számára.

Aki a városbamenet elmegy mellette, halványpirosszínű tetők közé ereszkedik le, a lassan, csendben, tempósan, pénztelenül részletekben, kispolgári és mesteremberi nyugalommal újjáépülő Budára.

Eltűnt a tank az Ady Endre-utcából, mintha az a változás süllyesztette volna el nyomtalanul, mely a táborozást, a kinnal, riadalommal, nélkülözéssel és szükségmegoldásokkal terhes tábori életformát békés életté változtatja százezrek munkájával, áldozatával és szóltan erőfeszítésével.

Mégis emlékeznünk kell rá, hogy itt állt — nem valamely távoli és csak térképen észlelt csatatéren — hanem a pesti Bazilikának fordított ágyúval az Ady Endre-utcában...

Peéry Rezső

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Peéry Rezső

Cím:

Mars isten elvonul Budáról

Magyarország

(Idő)	1947 okt 11
(Köt. v. fiz.)	
(Oldal)	

Székesfővárosi házinymoda 1926 — 8891

Személy

Helyszám

Osztályozás

9.439

1945/1947